

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd dovolací, v právnej veci žalobcu: **Mgr. M.** proti žalovanému: **F., o zaplatenie 84 266,60 Sk**, na mimoriadne dovolanie generálneho prokurátora Slovenskej republiky proti rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 9. novembra 2006 č. k. 3 Obo 210/2006-150 a rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 20. januára 2005 č. k. 34 Cb 35/02-110 v znení opravného uznesenia z 29. marca 2006 č. k. 34 Cb 35/02-142, rozhodol

t a k t o :

Rozsudok súdu prvého stupňa v znení opravného uznesenia a rozsudok odvolacieho súdu **z r u š u j e** a vec **v r a c i a** súdu prvého stupňa na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e :

Na odvolanie žalobcu Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudkom z 09. 11. 2006 č. k. 3 Obo 210/2006-150 potvrdil rozsudok súdu prvého stupňa v znení opravného uznesenia, ktorým bola žaloba zamietnutá.

Odvolací súd v odôvodnení rozsudku uviedol:

Predmetom konania je právo žalobcu na zaplatenie sumy 84 266,60 Sk ako úrokov z omeškania, ktoré malo vzniknúť žalobcovi v dôsledku omeškania žalovaného s vyplatením menovitej hodnoty a výnosu dlhopisov, emitovaných žalovaným.

Žalobca má za to, že žalovaný sa dostal do omeškania s vyplatením menovitej hodnoty a výnosu dlhopisov vzhľadom na ust. § 24 ods. 6 uvedeného zákona, ktoré stanovuje, že dlhopis podľa odseku 4, vrátane jeho výnosu je splatný 31. decembra 2000. Fond ručí za splatenie dlhopisov podľa odseku 4 svojím majetkom.

Podľa odseku 11 dlhopis podľa odseku 4, vrátane jeho výnosu, je fond povinný splatiť osobám, uvedeným v odsekoch 3 a 9, a to najneskôr do konca roka 2001. Žalovaný menovitú hodnotu a výnosy dlhopisom splatil podľa žalobcu až po uplynutí zákonom stanoveného termínu splatnosti v zmysle § 24 ods. 6 uvedeného zákona, čím sa dostal do omeškania, z ktorého dôvodu vzniklo žalobcovi právo na zaplatenie predmetných úrokov z omeškania.

Pre zistenie opodstatnenosti žalobcom uplatneného nároku je potrebné posúdiť, či sa žalovaný s platením dlhopisov, vrátane ich výnosov po lehote uvedenej v § 24 ods. 6 uvedeného zákona, t. j. po 31. decembri 2001, ale v lehote stanovenej v odseku 11 uvedeného zákona, t. j. do 31. decembra 2001, dostal do omeškania s platením peňažného záväzku.

Súd prvého stupňa správne skonštatoval, že uvedené ustanovenia zákona je potrebné vykladať v ich vzájomnej súvislosti. V § 24 ods. 6 je stanovená splatnosť dlhopisu, pričom v odseku 11 zákona stanovuje lehotu, v ktorej je žalovaný povinný najneskôr splatiť osobám uvedeným v odsekoch 3 a 9 dlhopis, vrátane jeho výnosu. Keďže žalovaný splnil svoje záväzky pred uplynutím lehoty, stanovenej v § 24 ods. 11 zák. č. 92/1991 Zb. v znení neskorších predpisov, nemohol sa dostať do omeškania a žalobcovi preto nevzniklo právo na vymáhané úroky z omeškania.

Najvyšší súd Slovenskej republiky sa taktiež stotožnil s názorom súdu prvého stupňa o nedôvodnosti práva žalobcu na zaplatenie pomernej časti výnosov v sume 34 526,40 Sk, ktoré právo žalobca uplatňuje alternatívnym petitom. Súd prvého stupňa pri posudzovaní tohto práva žalobcu správne poukázal na ust. § 24 ods. 4 zák. č. 91/1992 Zb., z ktorého v spojení s ods. 6 a ods. 11 je zrejmé, že žalovaný postupoval správne, keď vyplatil žalobcovi dlhopisy s ich výnosmi, určenými ku dňu 31. 12. 2000.

Za nedôvodný tak, ako i súd prvého stupňa, považoval tiež Najvyšší súd Slovenskej republiky nárok žalobcu na zaplatenie sumy 3 028,30 Sk ako rozdielu medzi žalovaným zaplatenou sumou a hodnotou dlhopisov, vrátane ich výnosov, ktorá predstavuje bankové poplatky.

Nesporným totiž je, že žalobca prijal plnenie od Slovenskej sporiteľne, a. s., v zmysle § 35 Obč. zák. tak, ako mu to žalovaný ponúkol, čím prijal aj podmienky splnenia záväzku, navrhované žalovaným, z ktorého dôvodu odvolanie žalobcu ani v tejto časti neobstojí.

Keďže súd prvého stupňa úplne a presne zistil skutkový stav, z ktorého vyvodil i správny právny záver, Najvyšší súd Slovenskej republiky preto rozsudok Krajského súdu v Bratislave v znení opravného uznesenia vo veci samej podľa § 219 O. s. p. ako vecne správny potvrdil.

Na podnet žalobcu generálny prokurátor proti uvedeným rozhodnutiam podal mimoriadne dovolanie a navrhol ich zrušiť a vec vrátiť súdu prvého stupňa na ďalšie konanie. Na zdôvodnenie mimoriadneho dovolania generálny prokurátor uviedol:

V predmetnej veci je rozhodujúcou skutočnosťou to, či sa dostal žalovaný do omeškania, keď svoj dlh splnil do konca roku 2001. Pri výklade § 24 ods. 6 a ods. 11 zákona č. 92/1991 Zb., a to jednak pri výklade každého tohto ustanovenia samostatne a jednak v ich vzájomnej súvislosti a napokon pri ich výklade v súvislosti aj s ďalšími ustanoveniami citovaného zákona možno dôjsť k záveru, že tieto ustanovenia si navzájom neodporujú. Naopak, sú navzájom plne právne súladné, je v nich používaná obvyklá právna terminológia, a to vo význame a s obsahom, ako je to obvyklé aj v ďalšom právnom poriadku Slovenskej republiky a s významom aj obsahom, ako ho prevažne prezentuje aj právna teória, ako aj súdna prax.

Základná otázka, ktorou je doba splatnosti dlhopisov, s ktorými je spojený aj vznik povinnosti týmto dňom dlhopisy vyplatiť, rieši citované ustanovenie § 24 ods. 6 zák. č. 92/1991 Zb. v jeho platnom znení. Ak otázka splatnosti (zročnosti) s týmto obvyklým legislatívnym obsahom je vyriešená v tomto ustanovení, potom je logické, že zákon túto otázku nemôže riešiť a ani nerieši iným spôsobom v ďalšom ustanovení, a to v § 24 ods. 11 cit. zákona.

Je nelogické, že by zákon v ustanovení § 24 obvyklý právny pojem splatnosť (splatný) používal, a to či už v odseku 6, odseku 7, odseku 8, odseku 9 alebo v odseku 10 s rozdielnym významom alebo obsahom. Z tohto všeobecného rámca by sa úplne vymykala aj výklad

ustanovenia § 24 ods. 7 cit. zák., ktoré čo do použitia právnej terminológie je identické s odsekom 6. Teda, ak by sa znenie odseku 6 malo vykladať tak, že sa v ňom nerieši otázka splatnosti vo význame, kedy musí byť dlh veriteľovi splatený, potom automaticky by to muselo platiť aj pre odsek 7, čo by znamenalo, že v zmysle odseku 11 by aj osobám, majúcim vek 70 rokov a viac, povinnosť splatiť dlhopis trvala až do 31. decembra 2001. Použitím tento výklad by ustanovenie § 24 ods. 7 cit. zák. bolo úplne obsolentné. Záver, že by § 24 ods. 11 bolo možné spájať len s ustanovením § 24 ods. 6 a nie aj s ustanoveniami § 24 ods. 7, nemá žiadnu oporu v celkovej koncepcii zák. č. 92/1991 Zb. v znení jeho noviel, ale najmä v znení jeho novely, vykonanej zák. č. 322/1996 Z. z. Znenie odseku 11 nasleduje až za odsekmi 6 a 7 a keďže zo zákona nevyplýva nič iné, je zjavné, že odsek 11 je v rovnakom vzťahu k odsekom 6 a 7.

Keďže právnická terminológia je v legislatíve, sa spravidla používa tak, aby jej zmysel a obsah nebol odlišný, pričom o to viac to platí pre právnickú terminológiu, ktorá v legislatíve je používaná pomerne frekventovane. Je nutné vychádzať z toho, že je tomu tak aj v prípade znenia ustanovenia § 24 ods. 6 cit. zák. Teda, ak je v tomto ustanovení uvedené, že dlhopis je splatný 31. decembra 2000, potom skutočne zákonodarca takto určil deň, ku ktorému musia byť dlhopisy aj vyplatené, čo potvrdzuje aj znenie § 24 ods. 10 cit. zák., podľa ktorého žalovaný mohol dlhopisy splatiť aj pred uvedenou dobou splatnosti, t. j. pred dátumom 31. decembra 2000. Ak teda ku tomuto dňu bolo zákonom stanovené, že dlhopisy sú splatné, potom tie isté dlhopisy nemohli byť zároveň aj nesplatené.

V tomto zmysle pojem „splatnosť“ je vykladaný už dlhodobo, ide o pojem ustálený a teóriou a aj praxou takto chápaný. Splatnosťou je teda nutné chápať určenú dobu, kedy je dlžník povinný svoj záväzok splniť a ak tento svoj záväzok v tejto dobe nesplní, dostáva sa do omeškania.

V zmysle uvedených záverov je následne potrebné vykladať a aplikovať ustanovenie § 24 ods. 11 cit. zák. Odvolací súd síce správne konštatuje, že odseky 6 a 11 ustanovenia § 24 cit. zák. je potrebné vykladať v ich vzájomnej súvislosti, no s touto skutočnosťou sa dôsledne nevysporiadal. Znenie odseku 11 treba posudzovať v duchu vnútornej súladnosti právneho predpisu a je v zásade celkom zrozumiteľné, jasné. Totiž jeho znenie je nutné vidieť v širšom

kontexte celkového znenia zákona č. 92/1991 Zb., a to najmä v znení jeho novely, vykonanej zákonmi č. 304/1995 Z. z. a č. 322/1996 Z.z.

Forma privatizácie štátneho majetku, vymedzená týmto zákonom čo do rozsahu, ako aj dĺžky trvania, bola nepochybne mimoriadne najmä časovo náročná, a preto zákon nemohol opomenúť stanovenie doby, kedy je nutné túto privatizáciu ukončiť. K vymedzeniu tejto doby došlo práve v ustanovení ods. 11 tak, že sa mala uskutočniť najneskôr do konca roku 2001. Toto ustanovenie vôbec nerieši otázku splatnosti (zročnosti) dlhopisov, lebo táto otázka už bola vyriešená v predchádzajúcich ustanoveniach a bolo by nelogické, že by uvedenú otázku zákon riešil opätovne. Napokon takto to výslovne upravuje aj ustanovenie § 25 cit. zák., ktorého (z hľadiska uvedeného výkladu) dôležitá novela bola vykonaná zák. č. 304/1995 Z. z. (čl. XIX) a podľa ktorého privatizačná vlna je časové obdobie, ktoré sa začína dňom emisie dlhopisov fondu podľa § 22 ods. 2 a § 24 ods. 3 a končí sa uplynutím lehoty podľa § 24 ods. 12. V súvislosti so znením cit. ust. § 25 je potrebné zdôrazniť, že v tom čase znenie ods. 12 bolo v zásade identické s terajším znením odseku 11, teda je nepochybné, že privatizačná vlna sa končí najneskôr do konca roku 2001.

Súčasnú znenie § 25 cit. zák. však výslovne koniec privatizačnej vlny vymedzuje dobou uvedenou v § 24 ods. 11 (zák. č. 122/2000 Z. z.). Tento legislatívny vývoj potvrdzuje, že zákonodarca považoval za nutné, aby dĺžka privatizačnej vlny bola časovo presne vymedzená, a to pokiaľ ide o jej začiatok, ako aj o jej koniec. Takže v tomto smere nemôžu byť pochybnosti, že zákonodarca v § 24 ods. 11 stanovil koniec privatizačnej vlny. V uvedenom ustanovení odseku 11 zákon vymedzuje jednak rozsah nárokov, patriacich majiteľovi dlhopisu, teda vyplatenie jeho menovitej hodnoty, ako aj jeho výnosu, úroky z omeškania tu neuvádza, lebo táto otázka je riešená v inom všeobecnom právnom predpise. Jednak vymedzuje osoby, ktorým tieto nároky majú byť vyplatené. Z jeho znenia je zrejmé, že ide o plnenie povinností, vyplývajúcich z predchádzajúcich ustanovení, teda vyplatiť splatný dlhopis ku dňu jeho splatnosti. Lehota splatnosti bola určená v ustanovení § 24 ods. 6 a 7 cit. zák. a žalovanému nič nebránilo ku dňu vedenému v odsekoch 6 a 7 splniť svoju povinnosť, najmä, ak o existencii tejto povinnosti vedel už niekoľko rokov. Teda povinnosť plniť zo strany žalovaného trvala nepretržite každý deň už po celý rok 2001 (ods. 6), resp. rok 1998 a nasl. (ods. 7), keďže táto povinnosť mala byť už splnená ku dňu 31. decembra 2000,

resp. ku dňa 31. decembra 1997, a preto v odseku 11 sa zdôrazňuje, že tieto povinnosti žalovaný je povinný splniť najneskôr do konca roku 2001 z vyššie uvedených dôvodov.

Samozrejme uplynutím tejto lehoty (31. decembra 2001) v prípade nesplnenia, povinnosť žalovaného nezaniká, trvá aj naďalej, ale z hľadiska omeškania nič sa nemení na tom, že žalovaný sa dostal do omeškania už dňom 1. januára 2001 (ods. 6) resp. 1. januára 1998 (ods. 7).

Tak, ako z vyššie uvedeného vyplýva, pojem „splatnosť“ je frekventovane používaný v základných právnych predpisoch, a to vo význame, že vznikom splatnosti záväzok má byť splnený. Ak by zákon č. 92/1991 Zb. používajúc opakovane viackrát tento poje, ho používal v inom význame, potom táto závažná okolnosť by musela byť zo zákona zrejmalá. Avšak znenie žiadneho ustanovenia tohto zákona nenasvedčuje tomu, že by zákon pojem splatnosť používal v inom, než v zaužívanom a v obvyklom zmysle. Tento názor zodpovedá plne zásade právnej istoty pri používaní právnickej terminológie v legislatíve, aby dotknuté subjekty neboli vystavené neistote, ako vlastne určitá otázka je upravená.

Možno teda konštatovať, že počnúc dňom 1. januára 2001 sa žalovaný dostal do meškania (v zmysle odseku 6), pretože pohľadávky veriteľov nadobudli novú kvalitu. Totiž do doby, kým sa veriteľove pohľadávky stanú splatné, nemôžu veritelia požadovať na dlžníkovi ich splnenie. Akonáhle sa ale pohľadávka stane splatnou, dlžník je povinný ju uhradiť a ak tak neurobí, tak veriteľ je oprávnený domáhať sa jej splnenia na súde, a to podaním príslušnej žaloby na plnenie. Uvedeným dňom splatenie dlhopisu už bolo teda žalovateľné, a to aj s úrokmi z omeškania. Opačný výklad by znamenal, že ohľadne znenia odseku 11 by vznikla pochybnosť o jeho ústavnosti (pre prípadný rozpor v čl. 12 ods. 1 čl. 20 ods. 1 Ústavy).

Nesprávnym právny posúdením veci sa rozumie omyl súdu pri aplikácii práva na zistené skutkové zistenia. O omyl v aplikácii práva ide vtedy, ak súd použil iný právny predpis, než ktorý mal použiť, alebo ak použil síce správny právny predpis, ale ho nesprávne vyložil. V konkrétnom prípade došlo zo strany konajúcich súdov síce k aplikácii správneho právneho predpisu, ale v dôsledku jeho nesprávneho výkladu vec nesprávne právne posúdil,

čím je daný dovolací dôvod podľa § 243f ods. 1 písm. c/ O. s. p. Žalobca navrhol, aby dovolací súd mimoriadnemu dovolaniu vyhovel.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 4 O. s. p.) mimoriadne dovolanie prejednal bez nariadenia dovolacieho pojednávania, preskúmal napadnuté rozhodnutia, ako aj konanie, ktoré im predchádzalo a dospel k záveru, že mimoriadne dovolanie je v celom rozsahu dôvodné.

Dovolací súd právne otázky, uvádzané generálnym prokurátorom, riešil už v desiatkach obdobných prípadov (napr. aj vo veci uvedenej žalobcom sp. zn. 1 Obdo V 103/2005), pričom generálny prokurátor poznajúc obsah rozhodnutí dovolacieho súdu, zjavne prevzal z nich argumentáciu aj do podaného mimoriadneho dovolania. Vzhľadom na uvedené dovolací súd nepovažuje za potrebné opätovne opakovať dôvody, uvedené v mimoriadnom dovolaní, keďže sa s nimi v celom rozsahu stotožňuje. Napokon dovolací súd poukazuje aj na nález Ústavného súdu Slovenskej republiky zo 17. decembra 2008 sp. zn. I. ÚS 235/08-21, v ktorom náleze Ústavný súd uviedol, že sa stotožňuje s názorom najvyššieho súdu, uvedeným v rozsudku sp. zn. 1 Obdo V 103/2005

Na základe uvedených dôvodov dovolací súd podľa ust. § 243b ods. 2, 3 v spojení s ust. § 243i ods. 2 O. s. p. zrušil napadnuté rozhodnutie a vec vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie, ktorý právnym názorom dovolacieho súdu je viazaný.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu opravný prostriedok nie je prípustný.

V Bratislave 28. mája 2009

JUDr. Juraj Seman, v. r.
predseda senátu